

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (Partij voor de Dieren)
(d.d. 25 oktober 2011)

Nummer
2567

Onderwerp
Nederland meest vervuilde land van Europa

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Nederlandse lucht, water en bodem zijn de vieste van heel Europa. Ondanks dat Nederland tot de rijkste landen van Europa behoort, beschermen we onze leef-omgeving minder goed dan andere EU-landen. Dat blijkt uit het rapport Ranking the Stars¹ van Natuur & Milieu. In dit rapport wordt Nederland vergeleken met andere landen op het gebied van klimaat, milieu en natuur. De Nederlands bodem is het meest verontreinigd door stikstof en fosfaat, afkomstig van de grote veestapel. Ook het oppervlaktewater is van slechte kwaliteit door flinke vervuiling. Met de lucht-kwaliteit is het slecht gesteld door de hoge uitstoot van stikstofdioxide.

Natuur & Milieu roept dit kabinet op structurele maatregelen te nemen die Nederland terugbrengen naar minimaal de Europese middenmoot. Het Kabinet zegt namelijk dat het zich op milieugebied niet meer dan andere Europese landen wil inspannen. Het kabinet wekt hiermee de suggestie dat Nederland voorop of minstens in de pas loopt met Europa. Maar de cijfers in het rapport geven een volledig ander beeld.

Toelichting vraag 3

Nederland heeft het meest vervuilde oppervlaktewater van Europa. Het hoge gebruik van mest en kunstmest en de hoge emissies van ammoniak in Nederland zorgen voor bodemaantasting en voor ernstige aantasting van het oppervlaktewater. Dit leidt tot een te hoge concentratie nutriënten in het oppervlaktewater met als gevolg een afname van de biodiversiteit. Er zijn in Nederland nauwelijks wateren te vinden die in de nazomer niet overwoekerd raken door algen of eendenkroos.

Uit het rapport blijkt dat Nederland op de laatste plaats staat van alle EU-landen wat betreft de kwaliteit van het oppervlaktewater. In Nederland wordt voor bijna 100% van het oppervlaktewater het risico gelopen dat de normen van de Europese kaderrichtlijn Water niet worden gehaald. Ondanks de slechte positie van Nederland heeft het kabinet Rutte tot 2015 structurele bezuinigingen van 150 miljoen euro op het waterbudget vastgesteld.

---

¹ http://www2.natuurenmilieu.nl/media/278298/20111012-natuur_milieu-rapport-rankingthestars.pdf

Toelichting vraag 4 en 5

Nederland heeft samen met België en Luxemburg de hoogste gemiddelde uitstoot van stikstofdioxide per km² in Europa. Namelijk bijna drie keer boven het Europese gemiddelde. De stikstofdioxide veroorzaakt de vorming van ozon, wat schadelijk is voor de gezondheid. De concentraties stikstofdioxide dalen al jaren in heel Europa doordat de verbrandingsmotor en de industrie als gevolg van Europese normen steeds schoner worden. Maar aan de andere kant is het auto- en vrachtwagengebruik over de afgelopen jaren sterk toegenomen. Daardoor ontstaan knelpunten rond drukke wegen, waarbij overschrijding van de Europese normen plaatsvindt. In plaats van bijvoorbeeld de kilometerheffing voor vrachtwagens en auto's in te voeren, waardoor de luchtkwaliteit op deze knelpunten zal verbeteren, verhoogt het huidige kabinet juist de maximumsnelheid op bepaalde snelwegen.

Toelichting vraag 6 en 7

Met de kwaliteit van de Natura 2000-natuurgebieden, die zijn aangewezen in het kader van de Europese Habitatrichtlijn, gaat het niet goed. Uit het rapport blijkt dat het aandeel Natura 2000-habitats met een gunstige staat van instandhouding in Nederland met 8% tot één van de laagste van Europa behoort. Ondanks dat het slecht gesteld is met de Nederlandse natuur in vergelijking tot andere EU-landen heeft het kabinet Rutte tijdens Prinsjesdag 2011 bekend gemaakt om 75% van het budget voor natuurbeheer in Nederland te schrappen. Het budget gaat als het aan dit kabinet ligt terug van 800 miljoen euro naar 200 miljoen euro per jaar. Daarnaast verliezen 64 van de 190 natuurgebieden in Nederland de status van beschermd gebied. Dit zal leiden tot een verdere kaalslag van de natuur in Nederland.

1. *Bent u bekend met het rapport 'Ranking the Stars'?*

Antwoord

Ja.

2. *Wat vindt u van dit rapport en de daarin vermelde bevindingen, gelet op de provinciale verantwoordelijkheden voor en taken op het gebied van milieu (lucht, bodem en water)?*

Antwoord

Dit rapport geeft een analyse van de gegevens die verzameld zijn door nationale instituties. Nederland staat niet hoog genoteerd als het gaat om de vervuiling per oppervlak vanwege de grote bevolkingsdichtheid en dichtheid van bronnen. Naast het rijk heeft de provincie een mede-verantwoordelijkheid voor het milieu.

3. *Uit het genoemde rapport blijkt ook dat het percentage oppervlaktewaterlichamen die risico lopen om de doelstellingen in de Kaderrichtlijn Water niet te realiseren voor Nederland bijna 100% is. Deelt u de mening van onze fractie dat dit zeer zorgwekkend is? Zo ja, bent u bereid vanuit uw provinciale verantwoordelijkheid extra maatregelen te nemen om de gezondheid van de leefomgeving van de inwoners van Zuid-Holland te verbeteren? Zo ja welke maatregelen en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Wij constateren dat keuzes maken onvermijdelijk is, omdat niet alleen de waterkwaliteitsdoelstellingen, maar ook bijvoorbeeld de doelstellingen voor waterveiligheid onder druk staan. Dit is het gevolg van onder andere de recessie en ILG-herijking. Daarom is voor de vergadering van de Commissie Groen en Water op 30 november aanstaande de notitie "Route naar een Uitvoeringsagenda Water Zuid-Holland 2012-2015" geagendeerd. Samen met de waterschappen willen wij de komende maanden afspraken maken over realistische doelstellingen, prioriteiten en over de rol die betrokken overheden daarbij (kunnen) vervullen, gegeven de bevoegdheden en (financiële) mogelijkheden. Wij nodigen u van harte uit om bij de bespreking daarvan uw beleidsaccenten onder de aandacht te brengen.

De staatssecretaris heeft ook geconcludeerd dat de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet worden gehaald. Nederland zal daarom bij de Europese Commissie "rek en ruimte" vragen om tot 2027 de tijd te krijgen om aan de KRW-doelstellingen te voldoen.

4. *Bent u het met onze fractie eens dat de uitkomsten van het rapport zorgelijk is en dat de inwoners bescherming door de overheid verdienen voor een gezond leefklimaat? Zo ja, welke extra maatregelen bent u bereid om te nemen en op welke termijn?*

Antwoord

De huidige luchtkwaliteit voldoet nog niet aan de grenswaarden voor stikstofdioxide. Anders dan het rapport Ranking the Stars aangeeft, voldoet de luchtkwaliteit wel over het algemeen aan de fijn stof grenswaarde. Dit voorjaar was er op één punt in Zuid-Holland een overschrijding en ook andere meetpunten toonden hogere concentraties, maar dat was veroorzaakt door het extreem droge weer. Dit zal in een normaal jaar niet gebeuren. Toch delen wij uw zorg over mogelijke gezondheidseffecten van een hoge fijn stof concentratie.

Om alle resterende problemen met de luchtkwaliteit op te lossen zijn in eerste instantie maatregelen van het rijk nodig. De provincies hebben in een brief aan Staatssecretaris van Milieu Atsma gevraagd om aanvullende rijksmaatregelen, want deze hebben meer effect dan lokale maatregelen (IPO brief MIL 04799/2011 van 16 augustus 2011) (http://www.ipo.nl/sites/default/files/documents/mil_04799.pdf). De Staatssecretaris heeft toegezegd te komen met een stimuleringsregeling voor schone taxi's en bestelwagens (Kamerstuk IENM/BSG-2011/15370 van 14 november 2011). Het rijk, de gemeenten en de provincies voeren samen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) uit. Op dit moment is een aanvullend programma van maatregelen door de provincie Zuid-Holland en de gemeenten in voorbereiding om de luchtkwaliteit te verbeteren en ook de laatste resterende knelpunten voor 2015 op te lossen. Wij doen hierbij wat we moeten doen en wat mogelijk is. U zult hierover in januari 2012 worden geïnformeerd.

5. *Bent u met ons van mening dat een gezond leefklimaat voor de inwoners van Zuid-Holland belangrijk is en dat de provinciale overheid daarvoor mede verantwoordelijk is? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In het kader van het NSL hebben het rijk, de betrokken provincies en gemeenten onderling afgesproken om samen de verantwoordelijkheid te nemen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit, zodat op tijd overal aan de grenswaarden wordt voldaan. De provincie vindt een gezond leefklimaat voor haar burgers belangrijk en wil geen belemmeringen voor nieuwe ontwikkelingen. Daarom zullen er nog aanvullende maatregelen voor de luchtkwaliteit worden genomen, zie antwoord op vraag 4.

6. *Bent u van mening dat, gelet op de uitkomst van dit rapport, een gezond leefklimaat voor de inwoners van Zuid-Holland gegarandeerd is? Zo ja, waarop baseert u dat? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In het kader van het NSL wordt jaarlijks de luchtkwaliteit gemonitord. Daarbij wordt deze voor het afgelopen jaar en voor de doeljaren 2011 en 2015 berekend. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de meest actuele kennis van het RIVM en het PBL. Uit deze voorspellingen blijkt dat de fijn stof concentratie in 2011 voldoet aan de grenswaarde. Om de stikstofdioxide grenswaarde in 2015 te kunnen halen, moeten op een beperkt aantal knelpunten in de steden nog aanvullende maatregelen worden genomen. De provincie zet zich ervoor in dat gemeenten en Milieudiensten daadwerkelijk maatregelen nemen en de provincie wil dit zelf ook doen. Te denken valt aan verkeersmaatregelen zoals schonere voertuigen of dynamisch verkeersmanagement gericht op een gelijkmatige doorstroming van het verkeer. Dit leidt namelijk tot minder uitstoot. Met al deze maatregelen willen wij de burgers een gezond leefklimaat bieden.

7. *Wat is uw mening over de slechte staat van de Nederlandse (en ook Zuid-Hollandse) natuur? Bent u met onze fractie van mening dat overheidsbezuinigingen op de natuur de toch al slechte staat van de natuur nog verder doet afnemen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?*

Antwoord

De kwaliteit van de Zuid-Hollandse natuur staat onder druk. Onze inzet voor de komende periode is: behoud van de huidige biodiversiteit. Daarvoor is al een forse inspanning nodig. De Rijksbezuinigingen maken dat niet makkelijk. We zullen scherp moeten prioriteren. Het uitgangspunt bij de herijking van het EHS is dat kwaliteit boven kwantiteit gaat. Voor de nieuwe Groenagenda zal dat uitgangspunt ook gelden.

8. *Bent u bereid om bij het Rijk extra financiële middelen te vragen om deze slechte situatie te verbeteren? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Voor luchtkwaliteit hebben we op 28 oktober jl. een aanvraag voor NSL subsidie uit de 4^e tranche naar het ministerie van I&M gestuurd ter hoogte van € 43,5 miljoen. Dit geld zal worden ingezet voor het oplossen van de hardnekkige knelpunten luchtkwaliteit en wordt door de provincie verdeeld over de gemeenten en regio's.

